

Cesc.

LA NOSTRA PORTADA

Jugar al carrer

RAMON BALIUS I JULI

Aquesta vegada, la Nostra Portada té un caràcter excepcional. L'ocupen dues obres de qui ha estat el ninotaire més important del nostre país: en Francesc Vila i Rufas, conegut per tothom com en Cesc (1927–2006). Tots dos dibuixos destaquen per les seves inconfusibles característiques de senzillesa i alhora de grandesa argumental, cosa que ens ha mogut a titular aquest text, Jugar al carrer.

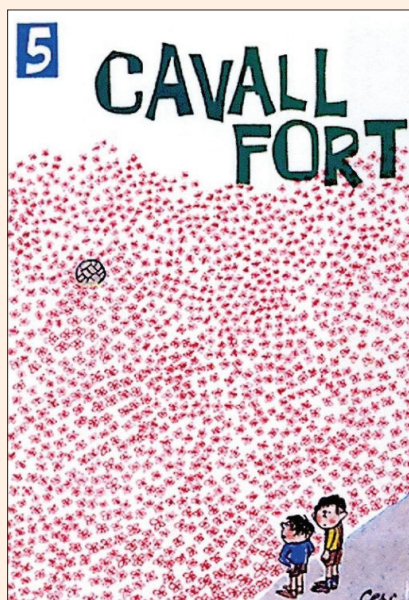
Començaré recordant la meua precària experiència d'infantesa i primera joventut en aquesta activitat d'índole "suburbana". Són moltes les persones de la meua edat que, en algun moment dels seus primers anys, han jugat al carrer. Recordo que la primera vegada que ho vaig fer fou cap al 1938, a Sant Boi de Llobregat (aleshores Vilaboï), jugant al futbol. Vaig viure uns mesos en aquest poble, fugint de les bombes que queien sobre Barcelona. També, per aquell temps o potser un o dos anys després, vaig tenir el desig, que no he pogut satisfer,

de lliscar sobre uns artefactes de fusta amb rodes de coixinets de boles pel carrer d'Enric Granados on vivia (els construïen els nois del barri, amb formes rudimentàries, que avui recordarien patinets o "skateboards"). Durant el batxillerat, tornant de l'Escola Pia de Balmes cantonada Travessera de Gràcia, algunes vegades havia jugat també a futbol al carrer Tuset, que aleshores no estava gaire urbanitzat i tenia unes voreres amplíssimes, sense asfaltar. En els primers cursos de la carrera de

Medicina, vaig participar en uns continus i inacabables partits de futbol que des de bon matí i fins al migdia s'organitzaven diàriament al pati claustrat de la Facultat. Jugàvem entre classe i classe, encara que hi havia un nucli de jugadors entusiastes que generalment no entraven a les aules en cap moment. Aquesta competició es va clausurar després de bastants anys, quan el Degà va decidir adornar el pati amb parterres de flors, que encara perduren.

Del llibre "La força del traç".

Portada núm. 5 de "Cavall Fort".

Fragment portada núm. 5 de "Cavall Fort".

Avui sabem, per informació familiar, que al Cesc li agradava l'esport en general, que havia jugat al tennis, que feia exercici diàriament i que caminava molt. És conegut el seu arrelat barcelonisme, que havia transmès als seus fills, els quals havia acompanyat moltes vegades al camp del Barça. Aquesta afeció esportiva i el fet que compartíem edat, ens fa pensar que és molt possible que en Cesc, en algun moment de la seva

infància i primera joventut, hagués jugat al carrer.

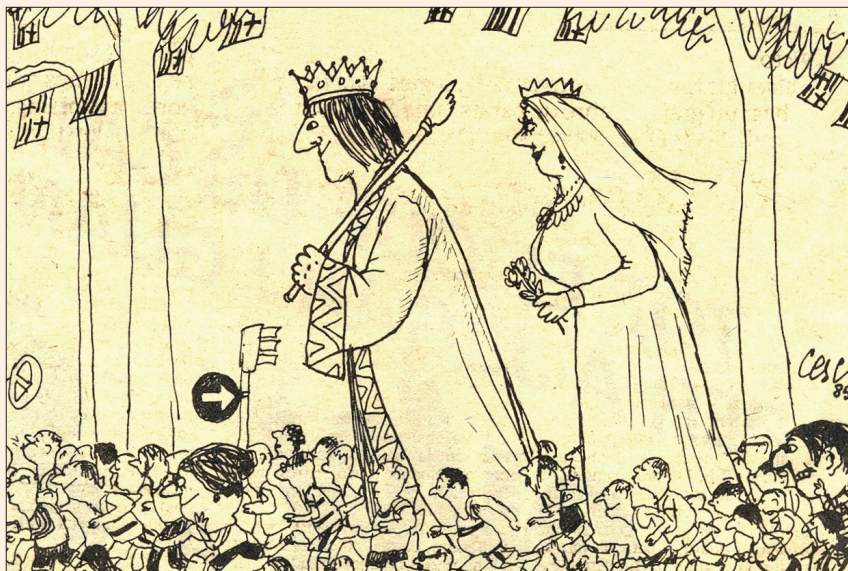
Una temàtica habitual en l'obra d'en Cesc són els blocs d'edificis, verticals i compactes, amb incomputables finestres arreglades i anònimes, amb terrats plens d'antenes de televisió. Com interpreta el seu amic Toni Batllori, són "sinònims de la incomunicació humana i de la prepotència i l'estupidesa del poder", alhora que, segons Oriol Bohigas, són "una antologia crítica de l'urbanisme des del punt de vista del seu desastrós ús social". Aquest vessant dels dibuixos d'en Cesc, va ser el fil conductor de l'exposició presentada el desembre de 2007 al Palau Robert de Barcelona, sota el títol La força del traç, de la qual va néixer un llibre amb el mateix nom. Ara bé, com diu en aquest volum el qui va ser durant anys company de pàgina al diari "Avui", en Josep Maria Espinàs, en Cesc també feia paisatges: "paisatges humans", és clar. Això es produeix quan ens presenta una escena de carrer". Els acudits de la Nostra Portada (Avui 27-06-80 i Avui 25-07-85), tots dos relacionats amb jocs infantils al carrer, creiem que són uns prototipus d'aquestes escenes de carrer, les quals amb una certa freqüència van dedicades als nens.

Teresa Duran explica que en Cesc havia fet més de cent portades per a Cavall Fort (revista infantil creada el 1961). Segons l'esmentada autora, Cesc era un artista criaturer i totes les seves portades estaven dedicades als

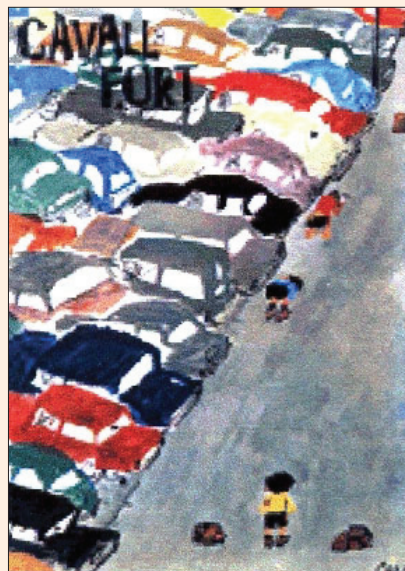
nens i als seus jocs, que sempre eren senzills. Les criatures tenien capacitat per jugar amb un barret, una barca o un estel fets de paper de diari, o de gaudir arrossegant un tren format per caps de cartró. El mateix artista descriu en una entrevista la primera portada que va dibuixar per al número 5 de Cavall Fort: "Recordo que a les quatre primeres portades de Cavall Fort hi havia tires de còmic, en canvi la meua era un dibuix que omplia tota la pàgina. Era una portada on es veien dos nens que miraven la seva pilota que havia anat a parar al mig de les flors. En aquella època, tots els meus dibuixos eren en blanc i negre, però aquesta portada la vaig fer en color". Molt pocs artistes tenien capacitat de dibuixar com en Cesc una anècdota infantil en una portada. A més a més, aquesta portada del número 5 de la revista plantejava de forma muda, però expressada en la cara i en l'actitud dels protagonistes, un dubte ètic no resolt: respectar les flors o trepitjar-les per recuperar la pilota?

En aquests carrers que Cesc demostra conèixer molt bé (potser hi havia jugat?) hi situa també una munió d'esportistes corrent curses populars. Uns es troben aturats per un semàfor, mentre uns altres competeixen acompanyats pels "gegants de la ciutat".

Amb el seu dibuix succint i sobri, Cesc és, com diu Perico Pastor, "un defensor de l'home del carrer", amb especial predilecció pels nens. Baltasar Porcel afirma que "no il·lustrava

"Avui", 24-9-1985.

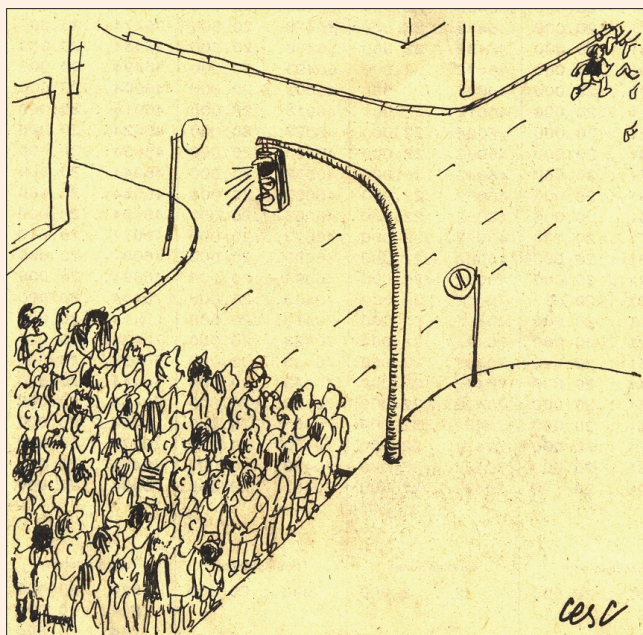
Portada de "Cavall Fort".

acudits, sinó que transmetia vida, perquè els seus lectors somreien, se'l creien i s'animaven".

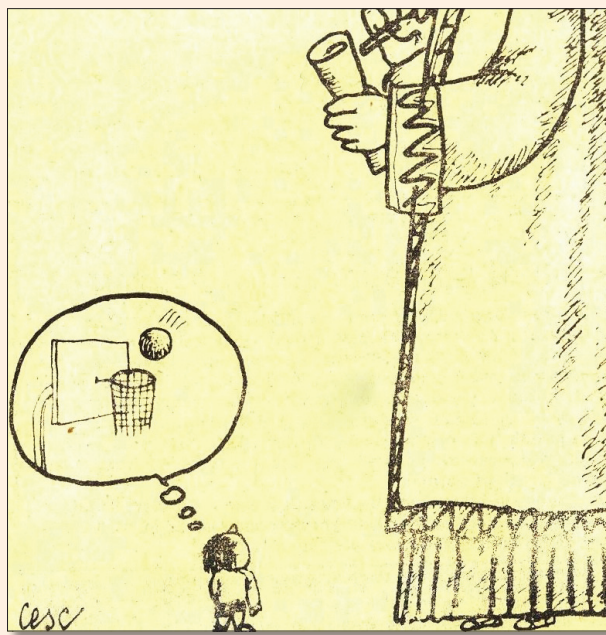
Aquest text sobre la Nostra Portada, l'hem confeccionat amb conceptes manlevats dels diferents escriptors amics d'en

Cesc que han col·laborat en el llibre La força del traç. Pensem que és interessant i molt bo finalitzar justificant el títol d'aquest llibre. Toni Batllori, veritable creador i realitzador de la publicació, explica que "La força del traç" fa

referència, no tan sols a l'impacte social dels seus dibuixos [...], sinó també i sobretot, a la línia del seu dibuix, una línia que ell volia neta, expressiva i espontània, exigència que el va dur a dibuixar directament en tinta".

"Avui", 11-5-1980.

"Avui", 25-5-1978.